

Sygn. akt II PSK 167/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania M. J.
przeciwko Kujawsko-Pomorskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Bydgoszczy
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 lutego 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z dnia 9 września 2022 r., sygn. akt VI Pa 64/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 września 2022 r., sygn. akt VI Pa 64/22 Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w wyniku apelacji pozwanego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z 6 maja 2022 r., sygn. akt VII P 293/21 i przekazał sprawę z powództwa M. J. do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Powód M.J. wniósł o przywrócenia do pracy u pozwanego na dotychczasowych warunkach pracy i płacy, zasądzenie od pozwanego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy kwoty 15.147 zł z odsetkami ustawowymi od dnia zgłoszenia przez powoda gotowości do pracy do dnia zapłaty

tytułem wynagrodzenia za czas pozostawiania bez pracy oraz o zwrot kosztów procesu.

Pozwany domagał się oddalenia powództwa i zwrotu kosztów.

Wyrokiem z 6 maja 2022 r., sygn. akt VII P 293/21 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy: 1. przywrócił powoda do pracy w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy; 2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.147 zł brutto wraz z odsetkami ustawowymi od dnia zgłoszenia przez powoda gotowości do pracy do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za czas pozostawiania bez pracy - pod warunkiem podjęcia pracy; 3. nałożył na Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy obowiązek dalszego zatrudnienia M.J. do czasu prawomocnego zakończenia postępowania; 4. zasądził od Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy na rzecz M.J. kwotę 6.667 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżył apelacją pozwany, zarzucając mu naruszenie art. 6 k.c.; art. 18^{3a} § 6 k.p. w związku z art. 100 § 2 pkt 6 k.p.; art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 52 § 2 pkt 1 k.p.; art. 45 § 2 kodeksu pracy w związku z art. 56 § 1 k.p.; art. 233 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 11 k.p.c. w związku z art. 316 § 1 k.p.c.; art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 235² § 1 pkt 2, 4 i 5 k.p.c. w związku z art. 205¹² § 1 k.p.c. w związku z art. 156¹ k.p.c.; art. 235² § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 242 k.p.c. w związku z 242¹ k.p.c. w zw. z art. 274 § 1 k.p.c.; art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. w związku z art. 205¹² § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c.; art. 477² § 2 k.p.c.; art. 327¹ § 1 k.p.c. oraz art. 98 k.p.c.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wskazał on, że kluczowe dla powziętego rozstrzygnięcia było ustalenie Sądu Rejonowego, że powód nie molestował seksualnie pani A.W.. Osoby te łączyła wprawdzie duża liczba wymienionych smsów, jednak większość z nich była akceptowana przez A.W. lub nawet przez nią inicjowana. Odnosnie czynionych przez powoda „wyznań miłości” Sąd uznał przy tym, że wyznanie takie, zawarte w smsie, nie stanowi przejawu molestowania. Sąd pominął w tym miejscu konkluzji przejawy kontaktu fizycznego inicjowanego przez powoda, przywołując – na

poparcie wniosku o dziwacznej, lecz akceptowalnej relacji tych osób - niektóre, wybrane smsy.

W ocenie Sądu Okręgowego poczynienie tego rodzaju ustaleń faktycznych nastąpiło w toku wadliwie gromadzonego materiału dowodowego, co w konsekwencji prowadziło do przedwczesnej i wadliwej jego oceny. Chodzi tu przede wszystkim o niezasadne pominięcie dowodu z zeznań świadka A.W., które z uwagi na naturę sprawy jawią się jako zasadnicze, podstawowe i kluczowe dla dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych. W ocenie Sądu drugiej instancji nie można przy tym było zgodzić się z oceną, że przeprowadzenie tego dowodu było niemożliwe. Tego rodzaju wypadek zachodzi przede wszystkim w wypadku śmierci świadka albo przeszkód, których obiektywnie rzecz biorąc nie da się przewyciężyć, chodzi również o wskazane w Kodeksie przypadki niemożności bycia świadkiem (art. 259 k.p.c.). Nie należy do nich zmiana adresu, której Sąd Rejonowy nie zweryfikował, bezkrytycznie akceptując adnotację poczynioną przez doręczyciela. Zasadne było zatem rozważenie przymusowego doprowadzenia świadka (art. 274 § 1 k.p.c.) i - w razie potwierdzenia przy tej sposobności, że A.W. wyprowadziła się ze znanego adresu - przeprowadzenie dowodu z zeznań rodziców A.W.. Trudno przy tym dać wiarę, że nie znają oni miejsca pobytu córki. W tym kontekście pozbawione prawnego waloru były rozważania odnośnie do obowiązku dołożenia przez pozwanego starań aby świadek stawiała się na rozprawie. W okolicznościach niniejszej sprawy trudno bowiem cokolwiek zarzucić w tym zakresie pozwanemu (który m. in. samodzielnie próbował ustalić, czy świadek wyjechała z kraju), a ponadto przepis art. 242² k.p.c. nie przewiduje wobec strony sankcji za niestawiennictwo świadka polegającej na pominięciu dowodu z zeznań takiego świadka. W tej sytuacji zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., a pominięcie tego dowodu, mogło - z uwagi na oczywistą wagę zeznań świadka - mieć istotne znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego trafny również okazał się zarzut bezzasadnego pominięcia dowodu z zeznań świadków P.O. oraz Z. W.. Nie można w świetle apelacji nie zgodzić się z apelującym, iż okoliczności, na które miały być przesłuchane te osoby nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, należy też podkreślić, że pozwany przekonująco uzasadnił dlaczego złożył owe wnioski po

zatwierdzeniu planu rozprawy. W tej sytuacji Sąd Rejonowy pomijając te wnioski naruszył przepis art. 205¹² § 1 k.p.c., wnioski, bowiem zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynikła później.

Sąd odwoławczy uznał również za zasadny zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji ocenił, że analizując zeznania powoda oraz treść korespondencji sms Sąd Rejonowy zupełnie pominął obszerne, stanowcze i logiczne zeznania A.W. złożone w toku postępowania karnego w sprawie uprzejmego nękania przez powoda. Uzasadnienie wyroku nie dostrzega, zatem zeznań z których wynikało m. in., iż w grudniu 2019, podczas powrotu ze służbowego wyjazdu powód kilkakrotnie dotykał ręką kolana A.W. i oświadczył, że ją kocha. A.W. była w związku z tym „roztrzęsiona”. Przesyłane następnie A.W. SMS-y były przez nią odbierane jako przejaw narzucania się, a jej odpowiedzi były obliczone na zaprzestanie tej relacji. Zdarzało się, że powód przychodził do pokoju A.W., która wypraszała go z pokoju w miejscu pracy. Zdarzyło się nawet, że w czasie nocnej podróży powód zatrzymał się nagle w lesie, co doprowadziło do tego, że A.W. włączyła w telefonie nagrywanie. Utrwalona w ten sposób sytuacja nie pozostawia wątpliwości, że W. bardzo przestraszyła się powoda, któremu zagroziła nawet zawiadomieniem Policji oraz „szefa”. Sytuacje te wykluczają, że W. akceptowała zachowanie powoda. W kontekście relacji złożonej następnie pracodawcy było logiczne, że doprowadził on do zawiadomienia Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zeznania pokrzywdzonej w postępowaniu karnym znalazły swoje potwierdzenie w zeznaniach świadka D.P., Z.W., P.O., Z.W. Z kolei w świetle wynikających stąd wniosków dokonana przez Sąd ocena zeznań powoda oraz jego korespondencji sms jawi się jako bezkrytyczna i jednostronna. Nie sposób zaakceptować konkluzji, że zeznania powoda były szczegółowe i szczerze, Sąd Rejonowy nie uzasadnił zresztą takiej oceny, natomiast w konfrontacji z zeznaniami A.W. i innych świadków zeznania powoda oceniać trzeba jako obliczone na korzystne przedstawienie własnego zachowania, pominięcie okoliczności obciążających i seksualnego podtekstu zachowania, wręcz ewidentnego w świetle zapewnień o uczuciach powoda kierowanych do A.W.. Nie sposób nie dostrzec przecież, że słowa korespondencji i drobne prezenty były

wyrazem określonej motywacji, której nie dostrzegł i nie przeanalizował Sąd pierwszej instancji. Z tego punktu widzenia dosłowna treść smsów przytaczana obszernie przez Sąd Rejonowy pozbawiona jest doniosłości. Całokształt okoliczności sprawy prowadzi, natomiast do wniosku, że ich ustawiczne wysyłanie był ukierunkowane na zawiązanie flirtu lub na wyrażanie niestosownego, przykrego, dolegliwego zainteresowania współpracownicą. Sąd Okręgowy podzielił jako trafne uwagi apelującego odnoszące się do sprzeczności treści niektórych smsów z dokonanymi ustaleniami. Niewątpliwie bowiem powód wysyłał liczne i niewłaściwe smsy o treści takiej jak „Aniołku, do jutra”, czy „ja obdarzam uczuciem tylko wyjątkowe osoby” które mogły być przez A.W. rozumiane jako przejaw presji seksualnej.

Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do art. 386 § 4 k.p.c. poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W judykaturze przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi także w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i w sprawie zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych. Taka zaś sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Z tego względu na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) k.p.c.

Wskazano, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnione jest występowaniem w sprawie przedstawionych poniżej istotnych zagadnień prawnych: (1) jak należy rozumieć użyty w art. 235² k.p.c. zwrot „dowód niemożliwy do przeprowadzenia”, (2) do jakich sytuacji procesowych odnosi się dyspozycja normy

z art. 205¹² k.p.c., zgodnie z którą „potrzeba powołania dowodu wynikła później” i czy użyty przez ustawodawcę zwrot wynika należy rozumieć w ten sposób, że potrzeba powołania określonego dowodu nie istniała w chwili zatwierdzenia planu rozprawy, czy też w ten sposób, że potrzeba taka obiektywnie istniała, jednakże nie była wiadoma stronie dowodzącej, (3) jak należy traktować kategorię dowodu niemożliwego do przeprowadzenia oraz dowodu „niepotrzebnego” w kontekście przepisów o planie rozprawy oraz - niewyrażonej wprost, ale jednak funkcjonującej – zasady szybkości postępowania w sprawach pracowniczych, w szczególności, czy ustawowy wymóg aby sprawy te były rozpatrywane bez zbędnej zwłoki może łagodzić ocenę niemożności przeprowadzenia dowodu, a to poprzez rozumienie tej kategorii także jako niemożności przeprowadzenia w rozsądnym terminie, a z drugiej strony zaostrzać wymagania wobec strony dowodzącej, gdy jest nią pracodawca niezainteresowany w szybkim procedowaniu.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania, gdyż wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie powinien zostać uwzględniony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na

rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Należy zauważyć, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie sprostął wskazanym powyżej wymogom, bowiem przedstawione problemy prawne nie mają charakteru istotnych zagadnień prawnych lecz dotyczą one zwykłej wykładni wskazanych przepisów prawa, która może być dokonana przez sądy powszechne, a ponadto, nie została przedstawiona jakakolwiek argumentacja prawna, która mogłaby przemawiać za przyjęciem, że w niniejszej sprawie faktycznie występują istotne zagadnienia prawne.

Strona powodowa nie wykazała, aby na tle przedstawionych przepisów prawnych wyłoniły się jakieś poważne problemy interpretacyjne wymagające interwencji Sądu Najwyższego. Sam fakt, że przytoczone przepisy obowiązują relatywnie krótko, a także, że Sąd drugiej instancji przyjął ich wykładnię sprzeczną z oczekiwaniami strony skarżącej nie świadczy jeszcze o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego. Zwłaszcza, że pełnomocnik powoda sam zauważył w treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że stanowisko Sądu Okręgowego jest zbieżne z wykładnią prezentowaną w wypowiedziach przedstawicieli doktryny prawa pracy. Zatem również w tym zakresie nie wykazano, aby pojawiały się w analizowanym zakresie jakieś wątpliwości interpretacyjne.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[SOP]

[as]